

Úvod

Rok 2008 priniesol pre našich obyvateľov dostatočné množstvo dní a udalostí, ktoré sa svojím významom zapísali do povedomia ľudí a sú hodné povšimnutia. Popri každodenných starostiach v zamestnaní i v súkromí si nemožno nevšimnúť aj zmeny vo svojom okolí, v spoločenstve spoluobčanov, v celej spoločnosti u nás alebo vo svete. Kto nezbadal tieto viditeľné premeny života, prípadne k nim svojím dielom neprispieva, určite je istým spôsobom ochudobnený aspoň o dobrý pocit zadosťučinenia z dobre vykonanej vlastnej alebo cudzej činnosti.

Premenil sa vzhľad obce, niektorých ulíc a budov, pokračovalo vylepšovanie domu kultúry a obecného úradu vnútornými opravami, riešila sa bezpečnosť chodcov na cestách v intraviláne obce.

Ako každý rok, činili sa aj záujmové združenia a spolky v obci, ktoré pripravili v rámci svojej činnosti veľa pekných a hodnotných podujatí nielen pre svojich členov, ale aj pre širokú verejnosť. Mnohé z nich si svojím významom a vydareným priebehom zaslúžili veľkú pozornosť a záujem občanov, mnohé sa stali trvalou inšpiráciou pre ďalšiu prácu a sú pre tieto atribúty uvedené aj v kronike obce.

Osobitne sme si počas roka 2008 pripomenuli jubileá – 120. výročie založenia Dobrovoľného požiarneho zboru v Zem. Kostoľanoch, 55. výročie vzniku Zboru pre občianske záležitosti, 35. výročie otvorenia Domu kultúry Slovenského národného povstania, 55 rokov práce zaznamenali zamestnanci aj vedenie najvýznamnejšieho závodu na území našej obce – SE ENO Zem. Kostoľany. Za zmienku stoja aktivity pri obnovovaní družobných stykov s českým mestom Žulová načas prerušené po roku 1989, či obnova kultúrnej pamiatky v evanjelickom kostole.

Nezažili sme žiadne prevratné zmeny, ktoré by ovplyvnili na viac rokov naše životy, najmä čo sa týka celoštátnych či celospoločenských udalostí. Život plynul svojím vymedzeným tempom a tokom, i keď v osudoch jednotlivcov určite dochádzalo k zvratom – v zamestnaní, rodine, vo vzťahoch. Mnohé boli radostné, no dosť aj bolestných až tragických, ktoré sme ako susedia, známi, priatelia, prežívali spoločne, ako to už na dedine býva. Dôležité je, že pri nečakaných ťažkostiach si ľudia dokážu pomôcť navzájom – niekedy dobrou radou, niekedy materiálne či finančne. No a na druhej strane boli rôzne podujatia, ktoré zbližili obyvateľov obce na spoločných zábavných akciách kultúrneho, spoločenského aj športového charakteru.

Rok 2008 sa teda začlenil medzi tú plejádu všedných, ale aj výnimočných, pokojných aj hektických, priaznivých, ale aj nevydarených rokov podľa uhla pohľadu, z ktorého

sme ho vnímali a hodnotili. Možno ho niektorí považovali za bohatý a vydarený, no časť občanov už začala pociťovať dôsledky hospodárskej a finančnej krízy, ktorá nás na sklonku roku zasiahla tak, ako všetky okolité aj vzdialenejšie štáty a každý vstupuje do ďalšieho s obdobia otáznikmi, ako sa s touto ťažkou prekážkou dokáže vyspelý svet vysporiadať.

VEREJNO – SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

Samospráva

Obec riadia orgány samosprávy – obecné zastupiteľstvo (OZ) a starostka obce – ktoré boli ustanovené na základe výsledkov komunálnych volieb v roku 2006. Ku dňu 15. 10. 2008 sa písomne vzdal poslaneckého mandátu z dôvodu dlhšej pracovnej neprítomnosti (práca v zahraničí) poslanec Milan Zvalo, ktorý bol od marca 2008 aj členom komisie stavebnej a územného rozvoja obce.

Dňa 26. novembra 2008 zložila poslanecký sľub Jarmila Antalíková, náhradníčka, ktorá nastúpila na uprázdnené miesto poslankyne obecného zastupiteľstva. Na zasadnutí OZ dňa 16. decembra bola nová poslankyňa schválená za členku komisie pre ochranu verejného poriadku a životné prostredie. Nová poslankyňa kandidovala vo voľbách ako nezávislá kandidátka.

Zasadnutia OZ sa konajú spravidla 1x za dva mesiace, v roku 2008 sa poslanci zišli 10x, čo je skoro v mesačných intervaloch. Okrem bežných úloh prerokovávaných na zasadnutiach, schválili pre rok 2008 Všeobecne záväzné nariadenia (VZN):

- VZN č. 1/2008 o výške príspevkov v škole a školských zariadeniach zriadených Obcou Zem. Kostolány, schválené uznesením č. 134/08 zo dňa 15. 10. 2008,
- VZN č. 2/2008, ktorým sa menia niektoré VZN obce a ďalšie vnútorné predpisy v súvislosti so zavedením meny euro, schválené uznesením č. 136/08 z 15. 10. 2008,
- VZN č. 3/2008 o dani z nehnuteľností na rok 2009, schválené uznesením č. 181/08 zo 16. 12. 2008,
- VZN č. 4/2008 o povinnej školskej dochádzke a jej plnení, schválené uznesením č. 192/08 z 30. 12. 2008.

Okrem týchto dôležitých predpisov schválili poslanci OZ:

- Dodatok č. 1/2008 k VZN č. 4/2004 o dani za psa
- Dodatok č. 1/2008 k VZN č. 5/2004 o dani za užívanie verejného priestranstva

- Dodatok č. 1/2008 k VZN č. 8/2004 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

- Rozpočet obce na roky 2009 – 2011.

Každé zasadnutie OZ prinieslo prerokovávanie a schvaľovanie interných predpisov, smerníc, zmeny rozpočtu a iné dôležité rozhodnutia v prospech obce a jej obyvateľov. Všetky zasadnutia OZ zvoláva starostka obce, sú verejné a obyvatelia sú na ne pozývaní prostredníctvom miestneho rozhlasu do domu kultúry. Účasť občanov však býva nízka.

Dobrá informovanosť by mala zabezpečovať úradná tabuľa umiestnená pred budovou obecného úradu a oznamovacia tabuľa v dolnej časti obce pred zdravotným strediskom, na ktorej majú možnosť prezentovať svoje aktivity aj rôzne spolky a organizácie z obce. Predpokladá sa, že v týchto lokalitách sa pohybuje najväčší počet našich obyvateľov a pristavia sa pri nových výveskách. Kultúrne akcie sú okrem toho propagované aj letákmi a plagátmi na ďalších verejných tabuliach, v obchodoch, priamo v dome kultúry. No i napriek všetkým týmto snahám organizátorov bývajú niektoré podujatia v obci málo navštevované a je pritom jedno, či ide o politickú, vzdelávaciu, spoločenskú alebo kultúrnu či športovú udalosť. Možnou príčinou je slabá aktualizácia vývesiek na spomínaných tabuliach, aj napriek upozorneniam verejnosti nie je ich obmena veľmi pohotová a častá. Existujú i svetlé výnimky, o čom hovoria záznamy v iných kapitolách.

Rozpočet obce

Nad primeraným a správnym čerpaním prostriedkov z rozpočtu obce bdie finančná komisia pri OZ, účtovníčka obce a hlavný kontrolór.

Príjmovú časť rozpočtu tvorili v rozpočtovom roku 2008 dane, prenájmy majetku obce, správne poplatky, poplatky za uskladnenie odpadu z ENO, poplatky za rôzne služby a transfery zo štátneho rozpočtu. Výška príjmovej časti dosiahla 38 miliónov slovenských korún.

Výdavky sa každý rok delia do niekoľkých oblastí. Na prevádzkové náklady obce sa vynaložilo viac ako 1,6 milióna Sk, na mzdy a odvody za zamestnancov obce vyše 4,7 milióna korún, na opravu a údržbu budov, áut, nákup pohonných hmôt, poistenie majetku obce a rôzne služby sa použilo spolu 3,7 milióna Sk.

Väčšia položka sa ukazuje pri odvoze komunálneho odpadu z domácností a firiem, kde sme zaplatili za rok 2008 finančné prostriedky vo výške 1 milión 400-tisíc korún. Na údržbu a opravy miestnych komunikácií, osvetlenia verejných priestranstiev a údržbu zelene sa vyčerpalo okolo 1,5 milióna korún.

Prevádzka domu kultúry, knižnice, domu smútku stáli skoro 1 milión korún. Organizáciám na činnosť a TJ Slovan Zem. Kostoľany na prevádzku prispela obec čiastkou do 350-tisíc korún, na opatrovateľskú službu pre 2 opatrovatelky na plný úväzok, 9 na polovičný úväzok, ako aj na ďalšie sociálne výdavky obec minula milión korún.

Materská škola v Zemianskych Kostoľanoch potrebovala finančné prostriedky na mzdy a odvody, energie, nákup učebných pomôcok a hračiek, údržbu budovy a iné prevádzkové náklady vo výške skoro dva milióny korún.

Vyššie sumy nájdeme v kapitálových výdavkoch, kde sa celkom použilo skoro 7 miliónov korún z pôvodne plánovanej dvojnásobnej čiastky. Uvedený obnos peňazí bol použitý na vypracovanie projektov, úpravu chodníkov, rekonštrukčné práce v DK, MŠ, vybudovanie ostrovčekov na štátnej ceste. (Vid' kap. Výstavba a zmeny v obci.)

Celkové výdavky za rok 2008 činili 34,5 milióna korún, pri sumarizácii príjmov a výdavkov zistíme, že obec skončila hospodárenie s prebytkom 3 752 253 korún.

K tejto sume je potrebné prirátat finančné prostriedky z predchádzajúcich rokov, takže celková suma financií na účtoch obce k 31. 12. 2008 činila vyše 11,6 mil. Sk.

Oslavy

Každý rok oslavujeme niektoré sviatky a pripomíname si významné dni nášho národa a štátu. Dňa 4. apríla 2008 sa zišli predstavitelia obce, spoločenských organizácií a ďalší naši obyvatelia pred pomníkom SNP, aby si spoločne pripomenuli udalosti spred 63 rokov, kedy bola oslobodená naša obec. Účastníci si pietnou spomienkou a položením vencov k pomníku uctili ľudské obete počas II. svetovej vojny.

Rovnaký scenár mala oslava 64. výročia vzniku SNP – po príhovoroch starostky obce Ing. H. Kovačovej a predsedníčky MO SZPB O. Mrtvikovej si prítomní vypočuli básne v podaní Katky Mrtvikovej, žiačky ZŠ, a Ľ. Gerhátovej a piesne zaspievané členkami Klubu dôchodcov Zem. Kostoľany. Na záver slávnosti položili predstavitelia obce a organizácií k pomníku vence.

V roku 2008 sa medzi jubilujúce kolektívy zaradili hlavne tie, ktoré si pripomínali okružle výročia svojej činnosti. Medzi nimi sú na poprednom mieste členovia Dobrovoľného požiarneho zboru (DPZ) Zem. Kostoľany, ktorí sa dňa 8. novembra 2008 stretli na oslave vzácneho 120. výročia založenia tejto starej a slávnej organizácie združujúcej celé rodiny a generácie hasičov. Pretože bola sobota, na oslavy boli pozvaní súčasní aj minulí členovia DPZ, ktorí mohli vidieť veľmi bohatý a zaujímavý program pripravený pre všetkých záujemcov z obce. Odpoľudnie od 14. do 16. hodiny

bolo venované viac deťom, keďže na ihrisku miestnej základnej školy sa postupne predstavili so svojimi vystúpeniami – Závodný hasičský zbor z ENO, kynológovia zo Žiliny so svojimi záchrannými psami, Hasičský zbor z Prievidze, vojenský hasiči z VOP Nováky a banskí záchranári z Prievidze.

O 18. hod. sa členovia DPZ zišli v obradnej miestnosti ZPOZ, kde ich prijala a v príhovore sa im poďakovala starostka obce Ing. H. Kovačová a odovzdala im Ďakovné listy. Nasledovalo spoločenské posedenie v dome kultúry, na ktorom si celé rodiny zaspomínali na osudy členov našej organizácie aj na už zosnulých a pri spomienkach sa zabávali do neskorých hodín spolu s Mgr. P. Ziatkom, ktorý priebeh podujatia moderoval a kultúrnym vystúpením J. Hrušku, M. Križanovej a hudobnej skupiny ANIMA z Bystričian.

Na konci mesiaca mája, 24. 5. 2008, sa zišli v obradnej miestnosti ZPOZ v renesančnom kaštieli bývalí aj súčasní členovia Zboru pre občianske záležitosti – Človek človeku, aby sa obzreli za uplynulými päťdesiatimi piatimi rokmi. V roku 1953 začal v našej obci pracovať kolektív ľudí, ktorí sa chceli venovať svojim spoluobčanom, sprevádzať ich počas všetkých radostných aj smutných udalostí v ich živote. Tento zámer potom preberali vždy ďalší členovia zboru, ktorí spríjemňovali tieto chvíľky našim obyvateľom rôznymi formami – pekným slovom, sugestívnym prednesom, lahodnou hudbou a spevom. Pozvanie prijali aj starší „zpozáci“, ktorí sa tentoraz posadili na opačnú stranu stola a vnímali obrad určený im samotným. Po prevzatí malých spomienkových darčiekov a zápise do pamätnej knihy sa všetci hostia presunuli do domu kultúry, kde pre nich domáci členovia ZPOZ pripravili nielen občerstvenie, ale úsmevný aj vážny pohľad na uplynulých 55 rokov prostredníctvom premietaných fotografií z minulosti. Zaujala ich aj výstavka oblečenia členiek speváckej skupiny a všetky zachované pamätné knihy.

Dňa 16. novembra 2008 sa v obradnej miestnosti zišli súčasní aj bývalí zamestnanci DK SNP, aby si v slávnostnej atmosfére pripomenuli otvorenie tohto stánku kultúry pred 35 rokmi. Po obrade sa mohli všetci pozvaní aj záujemcovia z obce výborne zabaviť pri muzikále Mníšky II. a následne na recepcii v spoločenskej sále DK SNP.

Pojednávanie Ústavného súdu

Dom kultúry nebol len miestom pre oslavy a zábavu. Dňa 26. mája 2008 sa v jeho priestoroch uskutočnilo neverejné pojednávanie troch sudcov z Ústavného súdu z Košíc, ktorí v našej obci prejednávali podanie Ing. J. Kováča, bývalého kandidáta na starostu obce. Podanie obsahovalo sťažnosť na porušenie volebného moratória pred komunálnymi voľbami r. 2006 a na pojednávaní ho senát Ústavného súdu zamietol.

Cvičenie CO

Starostka obce, zastupiteľstvo aj zamestnanci plnia aj úlohy pri ochrane obyvateľstva pred rôznymi druhmi nebezpečenstva, pri hromadných nešťastiach, živelných pohromách. Vždy v intervaloch niekoľkých rokov sa naplánuje cvičenie, ktoré má preveriť pripravenosť rôznych zložiek civilnej ochrany obyvateľstva.

Dňa 5. júna 2008 prebehlo teoretické a praktické cvičenie v Novákoch a Zem. Kostoľanoch. Malo preveriť činnosť krízového štábu, skontrolovať plány na ochranu obyvateľstva, preskúšať pohotovosť požiarnych útvarov a orgánov obrany. Veľké súčinnosťné cvičenie riadil odbor civilnej ochrany pri Obvodnom úrade v Prievidzi a zúčastnili sa ho okrem spomínaných aj samosprávy a okolité priemyselné podniky. Do cvičenia bola zapojená aj základná škola, ktorá cvičila evakuáciu pri úniku chemickej látky z Nováckych chemických závodov (NCHZ). VÚ 1056 Zem. Kostoľany precvičoval zásah hasičských jednotiek pri havárii cisternového vozňa na železničnej vlečke a krízový štáb v obci si precvičil postup obce a jej orgánov pri vzniku krízovej situácie. Cvičenie bolo predovšetkým nácvikom súčinnosti všetkých zložiek od okresných po jednotlivé závody a školy a aj keď sa objavili drobné nedostatky, celkove bolo hodnotené ako úspešné.

Návšteva Žulovej

V roku 1972 bola uzavretá družobná dohoda s obcou Žulová v dnešnej Českej republike. Vzťahy medzi vedením obcí, organizáciami, školami boli veľmi dobre rozbehnuté, nadviazali sa aj osobné kontakty medzi občanmi, no rozdelenie bývalého Československa na dva samostatné štáty zasiahlo negatívne do tejto oblasti a vývoj vo vzájomných stykoch aj celej družobnej činnosti sa úplne prerušil. Až v roku 2003 z iniciatívy našej strany boli pri príležitosti 30. výročia otvorenia DK SNP pozvaní hostia zo Žulovej. Keďže si vtedy obidve strany sľúbili, že sa pokúsia o znovunadviazanie družobných stykov medzi teraz už mestom Žulová a obcou Zem. Kostoľany, ďalšie kroky nasledovali: v roku 2007 sa konal medzinárodný turnaj vo futbale, ktorého sa okrem iných zúčastnili aj Žulovčania, v roku 2008 naopak, naši futbalisti odišli do Žulovej a následne oficiálna delegácia v zložení – starostka obce Ing. Helena Kovačová a poslanci OZ Marta Preťová, Bohdana Pilchová, Mgr. Ivana Plachá, Miroslav Hulíny a Milan Pleško – sa zúčastnili osláv 650. výročia založenia mesta Žulová. Oslavy v Žulovej sa konali dňa 26. júla 2008 a naša delegácia si prezrela mesto, aby skonštatovali, že aj tu sa urobili mnohé zmeny podobne ako v našej obci. V spoločných rozhovoroch vyjadrili presvedčenie, že vzájomné styky sú prospešné a budú ďalej pokračovať.

Politické strany, organizácie, združenia

Politický život v obci nie je rozvinutý, politické strany a hnutia sú založené, ale sa neprezentujú svojou aktivitou. Oproti minulému roku sa ich počet ani vedenie nezmenili – ako politické strany sú vedené KDH – predseda V. Matejov, SMER – predseda V. Oršula, ĽS- HZDS – predseda V. Belák.

Najaktívnejšia a počtom členov najväčšia je Jednota dôchodcov Slovenska (JDS) a Klub dôchodcov (KD) Zem. Kostoľany, ktoré pre svojich členov aj obyvateľov obce pripravujú mnohé zaujímavé aktivity. Jeho predsedníčkou je už viac rokov p. Terézia Karaková, ktorá spolu s ostatnými členmi výboru pripravuje napríklad programy na kultúrne vystúpenia v obci pri rôznych príležitostiach, každý rok sa ich spevácka skupina Borinka zúčastňuje v Bystričanoch Festivalu mariánskych pútnických piesní s názvom Počuli sme vrúcny hlas. V roku 2008 si vybrali poznávací zájazd na hrad Červený Kameň a na Bradlo. Často absolvujú rôzne krátkodobé vychádzky, pobyty na chate spojené s opekaním, ktoré sú časovo a finančne nenáročné, slúžia však na relax a načerpanie síl z nekaždodenných zážitkov.

Na viacerých miestach kroniky sa môžeme stretnúť s aktivitami KD Zem. Kostoľany určenými aj pre obec – účinkujú na oslavách pred pomníkom, v DK SNP, pomáhali varením a pečením šišiek pri Fašiangoch, jubileu DPZ, usporiadali výstavku ovocia a zeleniny. Nezabúdajú na deti – do MŠ sa vybrali s darčekom na MDD, žiakom 9. triedy pripravili spoločný kvíz a volejbalové stretnutie. Pri vymenúvaní aktivít treba spomenúť aj organizovanie vlastného plesu a Anna bálu pre svojich členov.

Členovia výboru JDS a KD sa pravidelne raz týždenne stretávajú v klubovej miestnosti, ktorá je umiestnená v Združenom objekte č. 3 na Ulici 4. apríla v jej hornej časti. Okrem T. Karakovej vo výbore ZO JDS a KD pracujú – tajomníčka Anna Puchartová, pokladníčka Filoména Ševcová, zapisovateľka Viola Nechalová, kronikárka Anna Eichlerová, členovia Terézia Blahová, Emília Semaníková, Valéria Oršulová, Jozef Ďurta, Marta Hancková, Ján Šesták. Revíziu komisiu tvorí Viliam Plachý a Ján Šušal.

JDS a KD Zem. Kostoľany majú spolu 111 členov, ktorí sa stretávajú viackrát v roku na členských schôdzach a slávnostných posedeniach.

Počtom členov, no hlavne ohlasom vo verejnosti významná je organizácia združujúca občanov bez rozdielu veku, ktorí majú záujem o šport – Telovýchovná jednota (TJ) Slovan Zem. Kostoľany. Má len futbalový oddiel, ktorý do súťaží pripravuje 3 družstvá – žiakov, dorastencov a mužov. Činnosť TJ Slovan riadi výbor, ktorý vedie prezident Juraj Záhon a pracujú v ňom – Ing. Kočan, tajomník, Ing. Páleník, pokladník, členovia M. Rybár, Dzúrik, Ing. Bajgar.

Okrem pravidelnej súťaže, do ktorej sú všetky družstvá FO zaradené, sa naši futbalisti zúčastňujú niektorých turnajov mimo našej obce a naopak, organizujú iné športové zápolenia u nás, včítane medziuličného turnaja Memoriál Jána Ziatku. Spolupodieľajú sa aj na organizovaní ďalších obecných akcií.

V dobrovoľnej organizácii Slovenský zväz protifašistických bojovníkov (SZPB) sú združení občania, ktorých hlavnou činnosťou je udržiavanie tradície protifašistického odboja, ktorá vznikla u nás počas II. svetovej vojny a pri vzniku SNP. Preto dbajú o udržiavanie pomníkov obetiam vojny na území našej obce a organizujú oslavy výročí víťazstva, oslobodenia a vzniku SNP. Činnosť SZPB riadi a plánuje výbor na čele s p. Oľgou Mrtvikovou, ďalej v ňom pracujú A. Komaneková, A. Jarošincová, P. Bobok, R. Hudec, T. Blahová, Ing. V. Plachý.

Počtom 175 členov patrí Slovenský zväz zdravotne postihnutých (SZZP) medzi najväčšie organizácie, združuje občanov so zdravotným postihnutím aj z okolitých obcí – Kamenca p. Vt., Bystričian, Oslan, Čerenian. Pre svojich členov organizujú akcie zamerané na spoločensko – poznávacie ciele, relaxáciu a zlepšenie zdravotného stavu. V roku 2008 sa vybrali dvakrát na zájazd do Poľska a na vinobranie do Pezinka. Spoločne s KD Zem. Kostoľany a svojimi členmi z Oslan si zasúťažili proti Kamencu p. Vt. vo vedomostnom kvíze. Nezabúdajú ani na prácu s mládežou, Bohdana Pilchová a Natália Cmarková sa každý týždeň 2 hodiny venujú postihnutým deťom a mládeži aj vo vyššom veku. Chodili s nimi na prechádzky, hrali sa, robili rôzne ručné práce, oslavovali ich sviatky – narodeniny. Do týchto aktivít sa zapájali mladí ľudia s rôznym postihnutím telesným a duševným z našej obce – Gabriela Procházková, Juraj Svoboda, Silvia Kováčová, Andrea Pilchová, Magdaléna Bebejová, Daniel Plevka. Nezabúdajú ani na svojich chorých členov a priateľov, navštevujú ich v domácnostiach, vo vianočnom čase pripravili 30 balíčkov a osobne ich odovzdali imobilným členom a postihnutým deťom vo všetkých obciach, kde majú členov. Nájdú si čas aj na uctenie pamiatky zomrelých návštevou cintorínov a účasťou na pohreboch.

Výbor SZZP sa stretáva v renesančnom kaštieli, kde majú určenú samostatnú miestnosť. Na požiadanie pomáhajú pri rôznych prácach v obci. Na čele organizácie je p. Bohdana Pilchová a vo výbore pracujú – Mária Školnová z Bystričian, ktorá je tajomníčkou, Eva Lačná zo Zem. Kostolian je pokladníčka, revízormi sú Marián Bubla z Oslan a Antónia Mirilovičová zo Zem. Kostolian a členovia Mária Medeková, Zem. Kostoľany, Lýdia Suchá, Bystričany, Božena Laurincová, Bystričany, Michal Meliško, Čereňany, Mária Tupá, Čereňany, Alena Pavkeje, Kamenec p. Vt., Štefánia Trvalcová, Oslany. V roku 2008 sa výbor zišiel 7x, plánoval budúce podujatia a pojednával

pripomienky členov. Činnosť ZO SZZP je kontrolovaná a riadená okresnou organizáciou.

Počtom členov najmenešie sú v našej obci záujmové združenia, ktoré však majú dlhoročnú tradíciu. Z nich najdlhšie pracujú leteckí modelári, ktorí v tomto roku oslávili svoje 40-ročné jubileum. Ich činnosť je síce stabilná, pracujú vo svojej dielničke v renesančnom kaštieli, ale zažívali za uplynulých štyridsať rokov rôzne obdobia – od počiatočného rozmachu, keď mali dlhý zoznam členov a základňu aj medzi žiakmi v základnej škole, cez roky, keď záujem o pravidelnú precíznu prácu na modeloch lietadiel a lodí opadol, po dnešný stav, keď sa znova stretáva niekoľko nadšencov pod vedením p. Stanislava Oršulu. Okrem toho, že sa zúčastňujú pretekov modelov lietadiel a lodí na našom území a v zahraničí, naši obyvatelia môžu ich prácu posúdiť pri rozličných podujatiach pre obec na miestnom ihrisku, kde ich modely lietajú nad hlavami účastníkov a udivujú najmä deti rozličnými akrobatickými kúskami.

Viac ako tridsať rokov v obci pôsobia krížovkári, ktorých krúžok Energetik sa prezentuje predovšetkým tvorbou krížoviek pre rôzne časopisy a zorganizovaním každoročného súťažného turnaja s celoslovenskou pôsobnosťou. Vedúcim krížovkárov je p. Stanislav Plachý a členovia sa zúčastňujú počas roka väčšiny turnajových stretnutí v iných mestách.

Menší počet rokov pôsobí v našej obci aj kynologický klub, združujúci aj obyvateľov z iných obcí. Ich pôsobenie a výcvik psov môžu posúdiť občania často na podujatiach v obci, na ktorých predvádzajú svojich zverencov. Klub kynológov vedie p. Jozef Dobiš.

Detských záujemcov o ľudový tanec a spev podchytil Detský folklórny súbor (DFS) Domovina, kde sa mladí tanečníci učia základom regionálnych ľudových tancov a piesní, navštevujú ho deti v školskom veku a jeho vedúcou je už viac ako 10 rokov p. Helena Kováčová. Deti s nacvičenými programami vystupujú na rôznych akciách v obci, niektoré predvádzajú aj na Hornonitrianskych folklórnych slávnostiach v Prievidzi. Pretože v súbore sú mladšie aj staršie deti, tomu zodpovedá náročnosť choreografie, mladší členovia predvádzajú viac hravé prvky, starší sa venujú náročnejším zostavám.

HOSPODÁRSKE POMERY, OBCHOD A SLUŽBY

Priemyselné podniky a závody

Koncom roka 2008 sa začala meniť aj na Slovensku situácia v hospodárskej oblasti. Rozširujúca sa hospodárska kríza zasahovala stále väčšie oblasti a odvetvia výroby. Niektoré podniky boli pripravené na krízové riešenia, iné ich len hľadali, najohrozenejšia bola tá skupina priemyslu aj poľnohospodárstva a služieb, ktorá bola odkázaná na zisky plynúce z dovozu výrobkov. Štáty sa začali správať opatrnícky a obmedzovali objednávky, čím klesal dopyt, závody zastavovali výrobu a následne prepúšťali zamestnancov. V ďalších mesiacoch a rokoch sa čaká nárast nezamestnanosti a prepád ekonomiky.

Naša oblasť nie je medzi tými, ktoré by boli až tak veľmi postihnuté hospodárskou krízou, i keď určité zmeny nastali aj v našich podnikoch. Občania pracujúci v týchto podnikoch tiež hľadajú do budúcnosti s obavami, či ich nečaká prepustenie zo zamestnania. To sa deje už viac rokov u bývalého najväčšieho zamestnávateľa – SE ENO Zem. Kostoľany, v niekoľkých etapách prepustil zamestnancov z rôznych oddelení prevádzky, údržby aj administratívy.

To všetko sa deje v čase, keď závod oslavuje 55. výročie rozbehnutia výroby. Ako vklad k tomuto výročiu pripravili pre zamestnancov aj verejnosť niekoľko pozoruhodných akcií. Dňa 13. júna 2008, v piatok dopoludnia, pozvalo vedenie závodu deti zo škôl Zem. Kostoľany, Bystričany a Kamenec p. Vt. na futbalové ihrisko TJ Slovan Zem. Kostoľany, kde boli pre ne pripravené hry, súťaže, maľovanie na tvárach, skákací kohút, pamätné čiapky, tričká, balóny, vystúpenie speváčky populárnej hudby Dominiky Mirgovej a folklórneho súboru Malý Vtáčnik, odpoľudnia sa mohli vyšantiť na diskotéke.

Súčasne s týmito atrakciami prebiehala tzv. otvorená elektráreň, keď si bývalí zamestnanci, rodiny súčasných pracovníkov aj deti z ihriska a ďalší záujemcovia mohli prezrieť vybrané priestory v elektrárni.

Odpoludnie a večer už patrili slávnostnému podujatiu v Huňadyho sále v Bojnickom zámku pre súčasných zamestnancov za prítomnosti vedenia ENEL-u, ktorý je majiteľom Slovenských elektrární, vedenia Elektrárne Nováky a pozvaných hostí, ktorí sa mohli zabaviť na pripravenom programe a osláviť okrúhle výročie na spoločenskom posedení.

Naším deťom sa venovali aj v ďalšom podniku nášho regiónu – VÚ 1056 - pri príležitosti Dňa ozbrojených síl SR. Na ihrisku pod horou sa stretli deti zo ZŠ Zem. Kostoľany, Bystričany a Kamenec p. Vt., kde im vojaci predviedli vojenskú techniku, hasičské, policajné a špeciálne vojenské vozidlá, s ukážkami sa prezentovali aj kynológovia so služobnými psami, chemici z Čerenian, pyrotechnici z Novák. Deti si z

podujatia odniesli mnoho zaujímavých poznatkov a získali pohľad na prácu našich vojakov.

Ďalšie závody v obci a okolí pracovali bez zmien.

Obchod a služby

Aj tento rok priniesol niekoľko zmien v sieti obchodov a služieb v našej obci. Najväčšou premenou prešla bývalá predajňa MAKYTA, ktorú prevádzkovateľ zrušil. Budova bola stavebne upravená aj v prednej, aj v zadnej časti. V prednej časti poskytujú textilný a odevný tovar, butik prevádzkuje p. Bartošová z Bystričian, ktorá pozvala záujemcov na jeho slávnostné otvorenie dňa 27. 4. 2008, t. j. v nedeľu odpoľudnia. Pretože bolo krásne slnečné počasie, vydarila sa aj módna prehliadka vonku na chodníčku vo dvore a prítomní si mohli prezrieť vnútorné priestory predajne súčasne s prezentovanými modelmi.

Vo dvore bola v mesiaci októbri otvorená pre obyvateľov taká potrebná predajňa mäsa a mäsových výrobkov. Ponuka je široká, ceny primerané.

V tej istej lokalite, teda s vchodom z dvora, bola v decembri pred Vianocami otvorená predajňa kvetov a ozdobných predmetov, ktorá ponúkala sortiment vianočných dekorácií a bežný tovar – rezané aj črepníkové kvety, kytice z umelých kvetov a pohrebné vence.

Viackrát bol vo verejnej ponuke v roku 2008 prenájom potravinárskeho obchodu v hornej časti Ulice domovina, ale záujemca o prevádzkovanie predajne v tejto časti obce sa nenašiel, napriek tomu, že nájomné nebolo vysoké. Občania z tejto lokality sa dožadujú otvorenia predajne, pretože po nákupy musia chodiť do značne vzdialených predajní v obci.

Ponuka služieb sa nerozšírila, väčšinu opráv si musia obyvatelia zabezpečovať prostredníctvom firiem a živnostníkov vo väčších mestách alebo v okolí. Podnikatelia v našej obci ponúkajú stavebné práce, výmenu drevených okien a dvier za plastové, opravy striech, automobilov, vodoinštalčné práce, kadernícke a holičské služby.

Príprava na zavedenie eura

Celé naše hospodárstvo aj verejnosť sa už v roku 2008 pripravuje na zavedenie európskej meny od januára 2009. Definitívnu zelenú dostala táto myšlienka v júli 2008, keď v Bruseli schválili výmenný kurz pre výmenu slovenských korún na novú menu euro v pomere 1 euro = 30,1260 slovenských korún. Domácnosti boli oboznámené s jednotlivými krokmi pri výmene korún na eurá prostredníctvom dennej tlače, kampane vo všetkých verejných oznamovacích prostriedkoch, brožúrkami do domácností s podrobným harmonogramom výmeny a pribalenými kalkulačkami, kde si každý mohol

hneď prepočítať sumy z korún na eurá a naopak. Všetky tieto kroky zúročovali doterajšie skúsenosti európskych krajín so zavedením eura a v snahe vyvarovať sa rôznych zmätkov a nespokojnosti zo strany slovenských občanov sa pozornosť sústredila práve na premyslenú informovanosť verejnosti pred samotným prechodom na novú menu, aby sme boli dôstojnými užívateľmi peňazí, ktoré sú spoločné pre 16 krajín Európy.

Osobitnú pozornosť venovali usmerneniu ľudí starších ako 70 rokov, pre ktorých je táto výmena peňazí vlastne už štvrtá v ich živote a mohli mať značné obavy z toho, aby sa neznehodnotili ich doterajšie úspory, ako už zažili pri výmene v roku 1953. Najväčšou zmenou teraz bude množstvo peňazí v obehu a ich hodnota, pretože namiesto tisícok a stoviek sa budeme musieť naučiť myslieť a počítať v desiatkach eur a v centoch. Všetkých občanov pripravuje na výmenu peňazí aj obchod, ktorý zaviedol označovanie na cenovkách všetkých druhov v slovenských korunách aj v eurách. Toto duálne označenie cien tovaru je povinné pre všetky predajne a pokračovať bude aj v budúcom roku po výmene meny.

V mesiaci decembri predávali pošty tzv. eurobalíčky pre podnikateľov aj domácnosti v hodnote 500.- Sk, kde sa nachádzali všetky mince – centy aj eurá. Pretože záujem o eurobalíčky prekonal očakávania, aj na našej pošte boli hneď krátko po otvorení predané, kupovali ich dokonca aj ako vianočné darčeky.

Obyvatelia boli takisto upozornení, aby si doma neponechávali veľkú hotovosť a slovenské koruny radšej vložili do banky, kde im budú automaticky vymenené na európsku menu. Ponechať by si mali len naozaj potrebný obnos, ktorý môžu v prvých dňoch bez komplikácií vymeniť v hociktovej banke. Nová mena začne platiť od 1. januára 2009.

VÝSTAVBA A ZMENY V OBCI

Na začiatku roka sa pozornosť sústredila na práce spadajúce do rekonštrukcie domu kultúry – vo februári sa zastavila prevádzka vo veľkej sále DK, pretože nastúpili elektrikári, aby vymenili všetky svietidlá a opravili rozvody elektriny, po nich prišli maliari, napokon sa upravili a nalakovali parkety.

Pokračovala aj oprava budovy obecného úradu, kde sa rekonštruovali sociálne zariadenia a schodište vo vnútri, aj samotná budova zvonku dostala nový vzhľad, pretože maliari jej dali príjemnú a modernú fasádu.

Okrem vnútorných priestorov sa v septembri a októbri upravilo aj vstupné priestranstvo pred kultúrnym domom – vybudoval sa bezbariérový chodník ako nájazd

ku vchodovým dverám, schody dostali nový obklad podobne ako sokel v prednej časti a zrekonštruovala sa zadná terasa. Bezbariérový vstup sa vybudoval aj pred budovou zdravotného strediska, kde zároveň opravili terasu pred vstupnou časťou.

Sociálne zariadenia opravovali na miestnom futbalovom ihrisku, pretože hrozilo, že pre nevyhovujúce podmienky kontrola uzavrie ihrisko a nezačne sa hrať jarná časť súťaže.

Budova hasičskej zbrojnice dostala nové vykurovanie, budova obecných dielní vynovené sociálne zariadenia, vedľa stojaca bytovka zateplenie a novú fasádu. V materskej škole sa pracovalo cez prázdniny, aby malé deti prišli v septembri do pekných sociálnych zariadení a opravili aj elektroinštaláciu. Takisto v základnej škole sa namontovali nové svietidlá, pretože doterajšie už boli veľmi závadné.

Všetky ostatné práce sa robili vonku – pre zvýšenie bezpečnosti chodcov prechádzajúcich cez cestu smerom do Kamenca p. Vt. pri bytovkách na Ul. domovina bol vyznačený červeno-bielym pruhovaním osobitný prechod.

V mesiacoch október – november sa budovali chodníky pred Pomníkom SNP, na Ulici partizánska (smeruje k železničnej stanici) a vjazdy z cesty k rodinným domom na Ulici domovina. Náklady na všetky tieto práce presiahli sumu 2,9 milióna korún a realizovali ich firmy VYSTA, s.r.o., Prievidza a V. Duda, Kamenec p. Vt.

Od polovice novembra začala výstavba deliacich ostrovčekov na štátnej ceste I/64 v časti pred budovou obecného úradu, kde mali rozbehnuté autá prechádzajúce cez obec veľmi vysokú rýchlosť a bolo ich treba v záujme bezpečnosti chodcov spomaliť. Súčasne sa v súvislosti s touto investičnou akciou musela upraviť, resp. rozšíriť, jestvujúca križovatka – odbočka z hlavnej cesty na Ulicu B. Němcovej. Prestavbu uskutočňovala firma STRABAG, a.s., Bratislava a celkové náklady stavby boli viac ako 1,3 mil. Sk.

Všetky vymenované stavebné aktivity sa uskutočňovali na verejných budovách, priestranstvách a s finančným pokrytím miestnej samosprávy. Menej aktívne boli súkromné firmy a jednotlivci. Nepekne vyzerá najmä zhorenisko v bývalých Zberných surovinách, takže samotní občania upozorňovali na nebezpečie pádu obhorených striech a múrov, preto obec vyzvala majiteľa budov na odstránenie zvyškov po požiari.

Chátrajú aj všetky kaštiele a kúrie v obci, v najhoršom stave je zemianska kúria vedľa domu kultúry, ktorá ohrozuje okolie nebezpečenstvom zrútenia poškodenej strechy a múrov. Pre nevyjasnené majetnícke vzťahy nielen tejto, ale aj ďalších budov v obci sú tu chátrajúce neobývatelné staré domy, ktoré špatia vzhľad celej obce. Na opravu a využitie na nejaký účel čakajú kaštiele – renesančný v strede obce spolu s

priliehajúcou kúriou a kaštieľ vedľa školy sú v majetku obce, ďalší na Štúrovej ulici je súkromný.

Väčšina budov – verejných, firemných aj súkromných – je však solídne udržiavaných a spolu s upraveným okolím a cestami či chodníkmi tvoria príjemný celok. Taká je napríklad nová štvrť Pažite, park a priestranstvo pred Pomníkom SNP v strede obce a pred r.-kat. kostolom. Menej upravené je okolie všetkých bytoviek v obci, ktoré je síce vysadené stromami a kríčkami, ale dosť zdevastované, neudržiavané. Vábne nevyzerá ani okolie železničnej stanice a všetkých autobusových zastávok, všetko je však výsledkom ľudskej nedbalosti a nevšímavosti.

Individuálna bytová výstavba momentálne stagnuje, zatiaľ sa rozšíril trend kupovania a prebudovania starších obývatel'ných domov v už jestvujúcej uličnej zástavbe. Najnovšie domy stoja v lokalite Pažite a na Ul. B. Němcovej za potokom.

DOPRAVA A SPOJE

Hromadná doprava

Cestovanie verejnými hromadnými dopravnými prostriedkami je stále najrozšírenejší spôsob, akým sa prepravujú žiaci do škôl, dospelí do práce, na úrady, niektorí na nákupy i za oddychom a rekreáciou. Tomu potom zodpovedá aj jej hustota tak v železničnej, ako i v autobusovej doprave. Možno konštatovať, že hlavne autobusové linky prechádzajúce cez našu obec premávajú často a rôznymi smermi. Napriek tomuto konštatovaniu sa však nájde dosť nespokojných cestujúcich, ktorí majú výhrady k úplnej absencii zastávok pre diaľkové spoje a treba do nich nastupovať v Novákoch a Prievidzi. I keď je k nim dobrý prípoj, predsa to obťažuje hlavne starších ľudí, prípadne tých s objemnejšou batožinou. Redukciu týchto spojov a ich zastávok urobili samotní prepravcovia.

Bežné prímestské linkové autobusy zastavujú na troch zastávkach v obci – na Ul. domovina, na Ul. 4. apríla v strede obce, na tej istej ulici v hornej časti stoja iba niektoré ranné a odpoľudňajšie spoje. Ďalšia zastávka je pri elektrárni, ktorú môžu tiež využiť občania bývajúci v hornej časti obce.

Do ceny cestovného lístka zasiahlo blížiac sa zavedenie novej meny – eura, preto všetky základy podniku Slovenská autobusová doprava (SAD) v Trenčianskom kraji zvýšili od 1. septembra 2008 dosť radikálne ceny. Cestovný lístok na najkratšej trase napr. do Novák, Kamenca p. Vt., stojí 15.-Sk (predtým 12.- Sk), do Prievidze 27.- Sk (namiesto doterajších 24.-Sk). V prípade používania platobných kariet sú cestujúci

mierne zvýhodnení, takisto pre žiakov a dôchodcov nad 70 rokov existujú zľavy.

Železničná doprava

Súčasne so zhusťovaním autobusových liniek na druhej strane ubúda cestujúcich na železnici. Kým pred desiatkami rokov väčšina študentov z našej obce dochádzala do škôl a zamestnanci na pracoviská vlakmi, dnes je trend opačný – na stanicu smeruje stále menej cestujúcich, väčšinou v nedeľu odpoľudnia na rýchlikové spoje. Najnovšie úpravy v grafikone vlakových spojov neprajú cestovaniu na dlhšie vzdialenosti, pretože skomplikovali pravidelný spoj do Bratislavy a späť v pracovných dňoch množstvom úprav a doplnkov. Smerom do Bratislavy chodí rýchlik ráno a večer, z Bratislavy odchádza večerný spoj, no ranný len s prestupom. Dost' husto chodí osobný vlak na trati Prievidza – Topoľčany a niekoľko za deň ide až do Nitry a Nových Zámkov. Ceny cestovných lístkov sa nemenili.

Individuálna preprava

Mnoho obyvateľov dnes už vlastní osobné auto a je dosť tých, ktorí ho využívajú aj na dopravu na pracovisko. Výsledkom potom je, že v čase, keď začína a končí pracovná doba, sú cesty priam upchaté motorovými vozidlami. Keďže naša obec sa nachádza na hlavnom ťahu z Prievidze do Topoľčian a Nitry, v čase okolo 14. hodiny, niekedy aj v ranných špičkách o 7. – 8. hodine nie je možné dlhú dobu prejsť na druhú stranu cesty. Preto obec pristúpila k urýchlenému budovaniu ostrovčekov na štátnej ceste vedúcej cez stred obce, aby spomalili rýchlosť áut prechádzajúcich touto komunikáciou. Keďže vodiči videli široký, rovný kus cesty pred sebou, minimálny počet ich dodržiaval 60-kilometrovú rýchlosť a viedlo to v minulých rokoch dokonca k usmrteniu našich občanov. Nebezpečenstvo hrozí o to skôr, že na cestách je stále viac výkonnejších a rýchlejších automobilov, ťažkých kamiónov, ktoré tiež jazdia rýchlo a bezohľadne. Keď vodičov nenapravujú ani výstražné radary na začiatku obce, musí ich umrať ďalší pokus – spomaľovacie ostrovčeky na dvoch úsekoch cesty priamo v strede obce. Nespokojní sú naďalej občania na Ulici domovina, kde vodiči ťažko naložených nákladných áut s príviesmi jazdia mimoriadne nedisciplinovane.

Spoje

Keď by sme porovnali počet telefónnych prístrojov pred niekoľkými rokmi či desaťročiami, prišli by sme k zaujímavým zisteniam: kým v minulosti malo telefónne spojenie len niekoľko domácností, dnes zavedením a rozšírením mobilného spojenia vlastní telefóny aj viacerí členovia domácnosti vrátane detí. Vlastníctvo mobilov mnohokrát zvädza k ich neúmernému používaniu, čo sťažuje rodinné rozpočty, lebo

telefónne spojenie či už z pevnej linky alebo cez mobilných operátorov nikdy nebolo lacné.

Naviac, keď v snahe predbehnúť konkurenciu lákajú užívateľov telefónnych sietí na rôzne zvýhodnené akcie, čo mnohí naozaj aj využívajú. Vlastníctvo a používanie mobilných telefónov je každodennou potrebou, najmä pre podnikateľov a niektoré ďalšie vrstvy obyvateľstva.

Nemenej dôležité a bežné je v práci, škole aj doma použitie elektronickej pošty a internetu vôbec, ako zdroja zábavy i poučenia. Internetové pripojenie má už veľká časť domácností, všetky školy, úrady aj iné pracoviská. Ľudia sa naučili používať tento spôsob spojenia ako svoju každodennú vymoženosť a pomôcku. Niektorí počítač označujú aj ako zlodeja času, keď sa od neho nevedia odpútať a hlavne deti premrhajú sedením pred jeho obrazovkou čas, ktorý by mali venovať pobytu a hram vonku na ihrisku, v prírode, v spoločnosti rovnocenných detí v kolektíve.

Ešte bežnejšie je vlastníctvo televízorov, v našej obci aj káblové pripojenie, ktoré ponúka viac ako 20 kanálov v slovenskom, českom a nemeckom jazyku. Káblové rozvody vlastní spoločnosť VARES Banská Bystrica, ktorej abonenti platia mesačný poplatok 150.-Sk. Prevádzka káblových rozvodov nie je bezporuchová, preto občania často vyjadrujú nespokojnosť s ich udržiavaním.

SOCIÁLNE POMERY

Všeobecné zmeny

Zmeny v sociálnej oblasti obyčajne pociťujeme cez životnú úroveň rodín, pracovné možnosti, rôzne druhy sociálnych opatrení a výpomocí, zdravotnú starostlivosť, podmienky rôznych sociálnych skupín – detí, rodín s malými deťmi, nezamestnaných, dôchodcov, sociálne odkázaných. To sú najohrozenejší občania, čo sa týka možnosti zaobstarania si prostriedkov na plnohodnotný život, ktorým musí štát pomáhať pri zmierňovaní najťažších dopadov vonkajších okolností. Je však aj malá časť občanov, ktorí sa do nezávideniahodnej situácie dostali vlastným pričinením, zvykli si na záhaľku, prácu si ani nehľadajú a získané dávky minú v pohostinských zariadeniach.

V septembri 2008 bola upravená výška rôznych dávok pre rodiny a jednotlivcov upadajúcich do chudoby. Zvýšila sa dávka v hmotnej núdzi, príspevok na bývanie, rodičovský príspevok, príspevky pri náhradnej rodičovskej starostlivosti. Nejde síce o prevratné sumy, ale ich postupným zvyšovaním sa aspoň sčasti pokrývajú zvýšené náklady.

Životné minimum pre plnoletú osobu bolo zvýšené z 5390.-Sk mesačne na 6464.-Sk. Medzi skupiny ľudí ohrozené chudobou patria niektorí dôchodcovia s najnižšími dôchodkami. Tí potom majú možnosť čerpať niektorý z príspevkov poskytovaných jednorazovo alebo opakovane. Na druhej strane je dosť dôchodcov, ktorí majú dôchodok vyšší, ako je mzda ekonomicky aktívnych ľudí. Do starobného dôchodku je možné odísť aj pred stanoveným vekom, ale len menej ako 2 roky. Každý rok sa dôchodky zvyšujú o mieru inflácie, v júli 2008 to bolo o 5%, a pred Vianocami dostávajú niektorí podľa výšky dôchodku vianočný príspevok.

Zamestnanosť

Vždy sme si hovorili, že v našom regióne nie je núdza o zamestnanie, preto aj nezamestnaných nebolo veľa. Toto konštatovanie však v čase hospodárskej krízy prestáva platiť. Okolité aj vzdialenejšie závody sa správajú podľa toho, aká je situácia na trhu a aký záujem je o odbyt ich výrobkov. Tak sme svedkami zatvárania niektorých, najmä menších prevádzok, alebo aj obmedzovania výroby u najväčších výrobcov. Kým v uplynulých rokoch nebol problém nájsť si prácu doma alebo v okolí, prípadne sa odchádzalo do zahraničia, teraz sa odtiaľ vracajú pracovníci domov, pretože nezamestnanosť rastie v celej Európe a štáty podporujú zamestnávanie domácich obyvateľov. Prepustení pracovníci sa dostávajú do zoznamov na úradoch práce, kde niektorým ponúkajú rôzne kurzy na získanie kvalifikácie, prácu s počítačom a ďalšie ponuky, no nie je zaručené, že novonadobudnuté vedomosti aj využijú pri hľadaní zamestnania.

Od mája 2008 platí novela zákona o zamestnanosti, ktorá zavádza pravidlá do práce s nezamestnanými a ich odmeňovaní. Sú to napríklad aj príspevky na začatie podnikania, príspevok na zapracovanie znevýhodnených uchádzačov, zvýšené náklady na vzdelávanie uchádzačov o zamestnanie, na dochádzku za prácou, na presťahovanie za prácou.

Životná úroveň

Obyvatelia zlepšujú podľa svojich možností neustále svoje domácnosti, bývanie, vybavenosť bytov modernými spotrebičmi. Bežnou výbavou domácností je mikrovlnná rúra, chladnička, mraznička, rýchlovarná kanvica, rôzne opekače a panvice, miesiče a šľahače. Všetky pomáhajú gazdinkám v kuchyni, takisto ako úplnou samozrejmosťou je vybavenie kúpeľne automatickou práčkou. V mnohých domácnostiach sa nájde umývačka riadu, moderná elektronika a najmä u mladých ľudí počítač.

Veľa rodín vlastní auto a hoci sa ešte nájde dosť starých typov a ročníkov výroby, veľká časť obyvateľov vymieňa staré za nové alebo nie veľmi ojazdené novšie značky, mnohé z nich dovezené zo zahraničia, aby na ich kúpe čo najviac ušetrili. Treba

podotknúť, že pri súčasných cenách nafty a benzínu idú na prevádzku auta z rodinných rozpočtov značné peniaze.

Obyvateľstvo

V popredí záujmu predstavenstva našej obce je starostlivosť o ľudí, jej obyvateľov. V roku 2008 naša obec dosiahla k 31. 12. počet 1716 občanov, z toho 830 mužov a 886 žien. Do zoznamu u nás narodených detí pribudlo 12 mien, z nich boli 4 chlapci a 8 dievčat. V tom istom období opustilo naše rady 16 našich spoluobčanov, 8 mužov a 8 žien. Za ostatné roky je tento počet zomrelých v kalendárnom roku najmenší. Všetci zosnulí mali vyšší vek, ale medzi nimi boli aj traja päťdesiatnici.

Občanov pri ich jubileách pozýva obec do obradnej miestnosti ZPOZ v renesančnom kaštieli, kde sa im prihovori starostka obce a členovia ZPOZ im pripraví niekoľko príjemných slov a piesní. Spolu s drobnými darčekom a kvetom si odnášajú vždy aj milé spomienky na stretnutie so seberovními spoluobčanmi. V roku 2008 prijalo pozvanie do obradnej miestnosti 26 našich občanov, ktorí oslávili okrúhle jubileum nad 65 rokov života. Takisto prišli jubilujúce manželské páry – 50 rokov spoločného života si pripomenuli Emília a Pavol Grichovci, 40-ročné jubileum Viera a Jozef Baráthovci, 35 rokov Valéria a Valent Oršulovci, 30 rokov Marta a Štefan Camperovci, 25 rokov Mária a Ján Ráczovci. Po slávnostnom obrade oslávili svoje výročia ešte spoločne so svojimi rodinami v dome kultúry.

Na troch víťaniach novorodených detí do života priniesli do obradnej miestnosti svoje deti deväť rodičia a obradná sieň sa naplnila aj počas štyroch sobášov. Počtom účastníkov najväčšie sú obrady ku Dňu učiteľov, Deň matiek a v tomto roku aj pri prijatí jubilujúcich organizácií – ZPOZ-u, DPZ Zem. Kostoľany a DK SNP. V júni sú pozvané do obradnej miestnosti deti – 26. júna 2008 prišli so svojimi rodičmi deti z MŠ a 9. ročníka ZŠ, aby vykročili slávnostne do novej etapy života.

Okrem prejavovania pozornosti na pôde ZPOZ-u dostávajú občania nad 80 rokov v Mesiaci úcty k starším - októbri – poukážky na nákup tovaru v predajni potravín v hodnote 200.-Sk. Mladé rodiny s trvalým pobytom na území našej obce dostanú pri narodení dieťaťa od 1. januára 2008 jednorazovú finančnú výpomoc vo výške 5000.-Sk.

Občas sa medzi naším obyvateľstvom vyskytne niekto, kto presláví našu obec v rôznych oblastiach – umení, technike, športe. Takéto správy sú vždy nečakané a potešia rodinných príslušníkov, susedov, široký okruh známych. V tomto roku nás všetkých prekvapil úspech našej mladej spoluobčianky Laury Belicovej, ktorá sa už viackrát blýsla svojím talentom a mimoriadne pekným hlasom. Je to žiačka 4. ročníka základnej školy, vystupuje v programoch pre obec a na speváckej súťaži mladých

talentov Studnička v Novákoch získala 1. miesto v kategórii najmladších spevákov. Úspech ju natoľko povzbudil, že sa odvážila vystúpiť aj v celoštátnej televíznej súťaži Slovensko má talent, kde tiež zaujala odborníkov.

Zdravotníctvo

V priebehu roka 2008 došlo k presunom pacientov medzi lekármi v našej obci – k 30. marcu 2008 bola zatvorená závodná ambulancia v areáli závodu YPOR z dôvodu odchodu MUDr. Tínesa na starobný dôchodok a Krajským úradom v Trenčíne bola vyradená zo siete zdravotníckych zariadení. Pacienti z tejto ambulancie sa mohli prehlásiť k zvyšným trom lekárom v obci – MUDr. Gogovej v ENO, MUDr. Bezákovej a MUDr. Marcinkovi v Zdravotnom stredisku Zem. Kostoľany.

Po otvorení Unikliniky v Prievidzi prešla na nové pracovisko aj praktická lekárka pre dospelých z našej obce MUDr. Danica Bezáková a z toho dôvodu, že žiadny ďalší lekár jej ambulanciu u nás neobsadil, dochádza k svojim pacientom 2x do týždňa.

Okrem praktických lekárov pre dospelých je v budove zdravotného strediska ambulancia pre deti s MUDr. Takáčovou a stomatologická ambulancia, kde ordinuje MUDr. Kmeť. Ďalší stomatológ je MUDr. Viecha, ktorý ošetruje aj našich občanov a ambulanciu má v ENO.

Z krátkeho prehľadu vidieť, že obyvatelia majú možnosť základného zdravotníckeho ošetrovania priamo v našej obci a len na špecializované vyšetrenia cestujú do Novák, Prievidze alebo Bojníc.

Budova zdravotného strediska je rozľahlá, preto sa umožnilo využívať ju aj na mimozdravotnícke účely, a tak chodíme do nej na poštu, do kaderníctva, obchodu s drogériou, kancelárskych priestorov, ale napríklad aj do lekárne.

KULTÚRA

Opravy domu kultúry

Na inom mieste záznamu je zmienka o opravách, ktoré 35-ročná budova DK už nutne potrebovala. Netreba to chápať tak, že v minulých rokoch a desaťročiach sa nič neprerábalo, ale najväčšie investície do modernizácie budovy domu kultúry, kde je veľká spoločenská sála, kinosála, knižnica, kuchynka a ďalšie prislúchajúce priestory, plynú práve v týchto rokoch. Okrem toho, že sa v minulosti už vyriešila otázka vykurovania rozľahlých priestorov, zateplili sa veľké okná a aj v dispozícii miestností nastali určité zmeny, v práve uplynulých rokoch získala nový vzhľad a zariadenie kuchynka, bar, časť sociálnych zariadení a na časti budovy boli už vymenené okná na

